

Euroopan aluekehitysrahaston osarahoittamat yritystuet Kainuun ELY-keskuksessa ohjelmakaudella 2007–2013

Johdanto	2
Itä-Suomen EAKR-toimenpideohjelma 2007–2013	2
EAKR-osarahoitteiset yritystuet	3
Yrityksen kehittämisavustus.....	3
Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustus	3
Myönnettyjen avustusten tarkastelu	4
Tukiryhmät	4
Toimintalinjat	4
Kunnat	5
Toimialat	7
Maakuntaohjelman painopistetoimialat	8
Yrityskoko	8
Toimivat ja aloittavat yritykset	10
Myöntöperuste.....	10
Avustusten vaikuttavuus	11
Uudet työpaikat ja yritykset.....	11
T&K-toiminta, liikevaihto ja vienti	14
Yhteenveto	15

Johdanto

Selvityksessä tarkastellaan Kainuun ELY-keskuksessa myönnettyjä Euroopan aluekehitysrahaston osarahoittamia yritystukia EU-ohjelmakaudella 2007–2013. EAKR-osarahoitteisia tukimuotoja olivat yritysten investointi- ja kehittämishankkeisiin myönnetty yrityksen kehittämisavustus sekä voittoa tavoittelemattomien organisaatioiden kehittämishankkeisiin myönnetty yritysten toimintaympäristön kehittämisavustus. Tavoitteena on selvittää, miten myönnetyt avustukset ovat kohdentuneet ja millaisia vaikutuksia niillä on ollut.

Ohjelmakauden ensimmäiset rahoituspäätökset tehtiin 21.6.2007. Yritystukien myöntö päättyi 24.6.2014, johon mennessä kaikki Kainuun ELY-keskukselle osoitetut EAKR-yritystukivaltuudet oli sidottu. Hankkeiden toteuttaminen jatkuu 31.8.2015 saakka, ja hankkeiden maksupäätökset on tehtävä 31.12.2015 mennessä.

Selvityksen tiedot myönnetystä rahoituksesta perustuvat Yrtti-raportointijärjestelmän tilanteeseen 31.7.2014. Rahoitustiedot päivittyvät tietojärjestelmissä, kun hankkeet päättyvät ja toteutunut avustusosuus on tiedossa. Tekstiosuoksissa on käytetty lähteinä Itä-Suomen EAKR-toimenpideohjelma 2007–2013 -asiakirjaa ja valtioneuvoston asetusta valtioneuvostuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi (675/2007).

Selvityksen alussa kuvataan lyhyesti Itä-Suomen EAKR-ohjelman sisältö sekä EAKR-osarahoitteiset yritystukimuodot. Sen jälkeen tarkastellaan myönnetyn rahoituksen kohdentumista ja sen vaikutuksia Kainuussa.

Itä-Suomen EAKR-toimenpideohjelma 2007–2013

Kainuussa toteutettiin ohjelmakaudella 2007–2013 Alueellinen kilpailukyky- ja työllisyystavoitteeseen kuuluva Itä-Suomen EAKR-toimenpideohjelmaa. Kehittämisstrategian ytimessä olivat kilpailukykyiset ja uudistuvat yritykset, hyvin toimiva innovaatioympäristö, vetovoimainen elinympäristö, toimivat työmarkkinat sekä osaava ja motivoitunut työvoima.

Ohjelma jakaantui neljään toimintalinjaan:

- Toimintalinja 1: Yritystoiminnan edistäminen
- Toimintalinja 2: Innovaatiotoiminnan ja verkostoitumisen edistäminen sekä osaamisrakenteiden vahvistaminen
- Toimintalinja 3: Alueiden saavutettavuuden ja toimintaympäristön parantaminen
- Toimintalinja 4: Tekninen tuki

Tässä selvityksessä tarkastellaan toimintalinjoista 1 ja 2 myönnettyä rahoitusta.

Toimintalinjan 1 toimenpiteillä edistettiin yrittäjyyttä ja uusien yritysten perustamista sekä kasvuhakuisten yritysten kilpailukykyä. Tuensaajia olivat

- uudet tai toiminnan alkuvaiheessa olevat pk-yritykset
- kasvuhakuiset ja aktiivisesti toimintaansa kehittävät pk-yritykset
- toiminnan murrosvaiheessa olevat yritykset (mm. sukupolvenvaihdostilanne)
- suuret yritykset silloin, kun ne olivat osa hanketta, joka kohdistui teknologian siirtoon ja verkostoitumiseen tai osatoimitussuhteiden kehittämiseen pk-yritysten kanssa

Toimintalinjan 2 toimenpiteillä kehitettiin yritysten ja organisaatioiden toimintaympäristöä, verkostoitumista sekä innovaatio- ja osaamisrakenteita. Tuensaajia olivat

- yrityspalveluorganisaatiot
- koulutus-, tutkimus- ja kehittämisorganisaatiot
- kunnat ja kuntayhtymät sekä yhdistykset

EAKR-osarahoitteiset yritystuet

EAKR-osarahoitteisia tukimuotoja olivat yrityksen kehittämisavustus ja yritysten toimintaympäristön kehittämisyavustus. Avustusten myöntäminen perustui seuraaviin säädöksiin, ohjeisiin ja linjauksiin:

- Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi (1336/2006)
- Valtioneuvoston asetus valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi (675/2007)
- Ohje valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain ja valtioneuvoston asetuksen täytäntöönpanosta (dnro TEM/414/00.35.05.01/2010)
- Työ- ja elinkeinoministeriön antamat vuosiohjeet ja muut ohjeet
- Kainuun ELY-keskuksen yrityshankkeiden rahoituslinjaukset (dnro KAIELY/1125/05.02.00/2010)

Edellä mainittujen kansallisten säädösten lisäksi rahoitettavan yrityshankkeen tuli sopia Itä-Suomen EAKR-ohjelmaan, rakennerahastoista annettuihin säädöksiin ja Kainuun maakuntaohjelmaan.

Yrityksen kehittämisavustus

Yrityksen kehittämisavustuksella rahoitettiin aloittavien ja toimivien yritysten investointeja ja kehittämistoimenpiteitä sekä pienten yritysten palkkamenoja ja toiminnan aloittamiseen tai laajentamiseen liittyviä menoja.

Investointeihin sisältyivät aineelliset ja aineettomat investoinnit. Avustuksen enimmäismäärä oli mikroyrityksillä ja pienillä yrityksillä 35 prosenttia, keskisuurilla yrityksillä 25 prosenttia ja suurilla yrityksillä 15 prosenttia avustuksen piiriin hyväksytyistä kustannuksista. Avustusta voitiin myöntää myös kunnan tai kunnan omistaman kiinteistöyhtiön investointiin silloin, kun kyseessä oli toimitilojen rakentaminen pk-yritysten käyttöön. Tällöin avustusprosentti määräytyi tiloihin sijoittuvan yrityksen perusteella.

Kehittämistoimenpiteissä tuettiin hankkeita, joissa kehitettiin tuotteita tai tuotantomenetelmiä, liiketoimintaosaamista, kansainvälistymistä tai muuta liiketoiminnan osa-aluetta. Avustuksen piirissä olivat myös yrityksen perustamis- ja toimintaedellytysten selvittämiseen liittyvät hankkeet.

Avustusta myönnettiin kustannuksiin, jotka olivat syntyneet ulkopuolisten palvelujen ja asiantuntijoiden käytöstä, palkoista, matkoista, ulkomailla pidetyille messuille tai näyttelyyn osallistumisesta, kone- ja laitehankinnoista tai niiden vuokraamisesta sekä raaka-aineiden ja puolivalmisteiden hankinnasta. Avustuksen enimmäismäärä oli 50 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista.

Pienen yrityksen palkkamenoihin sisältyivät uusien työntekijöiden palkkamenot ja aloittavilla yrityksillä myös yrittäjän kohtuulliset laskennalliset palkkamenot.

Pienille innovatiivisille yrityksille voitiin lisäksi myöntää avustusta toiminnan aloittamiseen tai laajentamiseen liittyvien asiantuntija- ja muiden palvelujen käyttöön sekä toimitilojen ja laitteiden vuokriin. Palkka- ja muiden kustannusten avustus oli 50 prosenttia hyväksyttävistä menoista.

Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustus

Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustusta myönnettiin yritystoiminnan kannalta tarpeellisiin selvityksiin, yritysten tarvitsemien palvelujen kehittämiseen, yritysten yhteistyön edistämiseen sekä muihin yritysten toimintaympäristöä ja kehittämisedellytyksiä parantaviin hankkeisiin.

Hyväksyttäviä kustannuksia olivat ulkopuolisten palvelujen ja asiantuntijoiden käytöstä aiheutuneet menot, palkat, matkat, tilojen sekä koneiden ja laitteiden vuokrat, investoinnit, raaka-aine- ja puolivalmistemenot sekä yleiskustannukset. Avustuksen enimmäismäärä oli 80 prosenttia hyväksytyistä kustannuksista.

Myönnettyjen avustusten tarkastelu

Tukiryhmät

EAKR-osarahoitteista yrityksen kehittämisavustusta ja yritysten toimintaympäristön kehittämisavustusta myönnettiin ohjelmakauden aikana yhteensä 39 579 228 euroa. Taulukossa 1 näkyy rahoituksen jakauma tukiryhmien välillä.

Taulukko 1. Myönnetyt avustukset tukiryhmittäin

Tukiryhmä	Käsitellyt hakemukset kpl	Rahoitetut hankkeet kpl	Avustus euroa	Hyväksytyt kustannukset euroa	Uudet työpaikat kpl	Uudet yritykset kpl
Yrityksen kehittämisavustus	415	304	35 263 166	110 923 416	1 065	35
Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustus	17	16	4 316 062	5 413 863	100	
Kaikki yhteensä	432	320	39 579 228	116 337 279	1 165	35

79 % yrityksen kehittämisavustuksesta kohdistui investointeihin. Kehittämistoimenpiteissä tuotteiden ja tuotantomenetelmien kehittämistä rahoitettiin eniten. Taulukossa 2 näkyvät yrityksen kehittämisavustuksen summat tukimuodoittain.

Taulukko 2. Myönnetty yrityksen kehittämisavustus tukimuodoittain

Tukiryhmä	Investoinnit	Tuotteiden ja tuotantomenetelmien kehittäminen	Muut kehittämistoimenpiteet	Pienen yrityksen palkka- ja muut toimintamenot	Yhteensä
Yrityksen kehittämisavustus	27 889 635	5 111 855	1 638 341	623 335	35 263 166

Toimintalinjat

Yrityksen kehittämisavustukset rahoitettiin EAKR-ohjelman toimintalinjasta 1. Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustukset ja nk. kuntahallihankkeet rahoitettiin toimintalinjasta 2.

Taulukko 3. Myönnetyt avustukset toimintalinjoittain

Toimintalinja	Hanke kpl	Avustus euro	Kunnan avustus euro	Muu julkinen avustus euro	Yksityinen rahoitus euro	Hyväksytyt kustannukset euro
Toimintalinja 1	301	34 289 296	418 798	0	73 432 822	108 140 916
Toimintalinja 2	19	5 289 932	1 252 452	87 249	1 566 730	8 196 363
Kaikki yhteensä	320	39 579 228	1 671 250	87 249	74 999 552	116 337 279

Kunnat

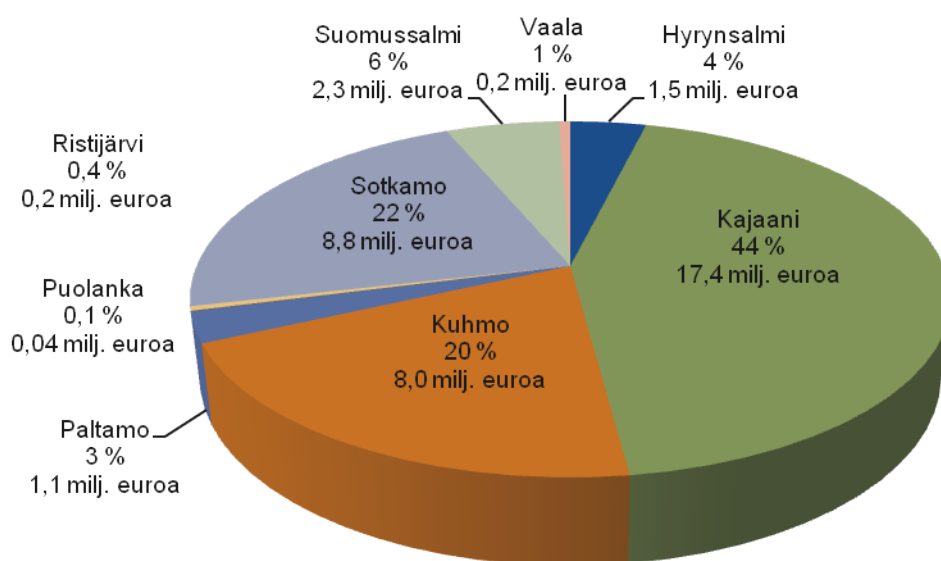
Avustusten kuntakohtainen tarkastelu osoittaa, että hankkeiden toteuttamisen painopiste on ollut Kajaa-
nissa (ks. kuva 1). Rahoitetut hankkeet edustivat laajasti eri toimialoja. Eniten avustuksia myönnettiin me-
tallituotteiden valmistukseen (TOL 25), ohjelmistoihin, konsultointiin sekä niihin liittyvään toimintaan (TOL
62) ja sahatavaran sekä puu- ja olkituotteiden valmistukseen (TOL 16).

Sotkamossa toteutettiin ohjelmakauden aikana merkittäviä matkailuun ja kaivostoimintaan liittyviä hankkei-
ta, joiden myötä kuntaan kohdistui reilu viidesosa rahoituksesta. Kärkitoimialoja olivat majoitus (TOL 55),
metallimalmien louhinta (TOL 07) sekä matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien toiminta (TOL 79).

Kuhmon rahoitusosuus perustuu puutuoteteollisuudessa toteutettuihin hankkeisiin. 80 prosenttia kuntaan
myönnettyistä avustuksista liittyi sahatavaran sekä puu- ja olkituotteiden valmistukseen (TOL 16).

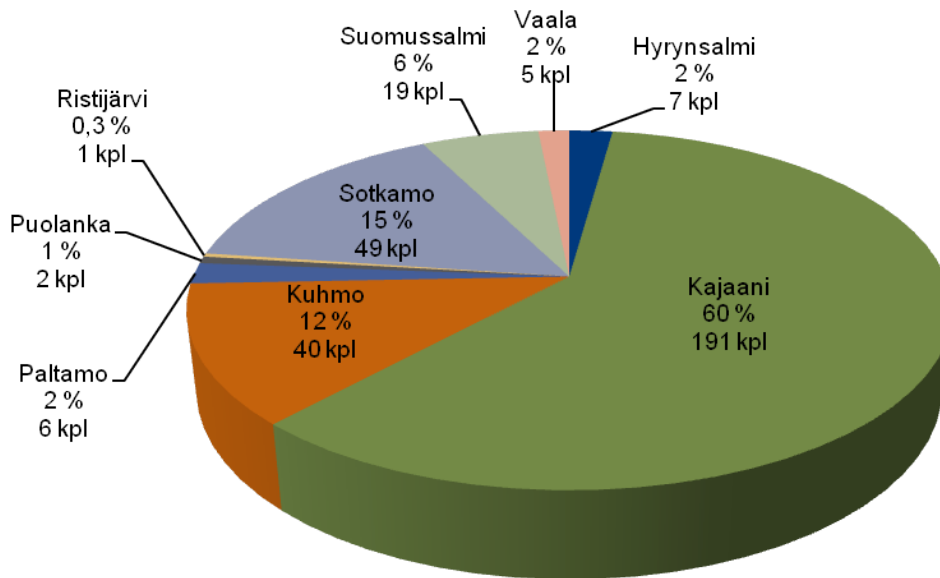
Hyrynsalmella rahoitettiin pääasiassa matkailuun liittyviä investointeja (TOL 79). Suomussalmella rahoit-
tusta kohdistui eniten elintarvikkeiden valmistukseen (TOL 10) ja metallituotteiden valmistukseen (TOL 25).
Paltamon rahoitusosuutta nostivat vedenpuhdistuslaitteita valmistavan yrityksen kehittämishankkeet (TOL
23).

Puolangalla, Vaalassa ja Ristijärvellä toteutettiin muutamia yksittäisiä hankkeita.

Kuva 1. Kuntien osuudet myönnettyistä avustuksista.

Kuvassa 2 on esitetty rahoitettujen hankkeiden kuntakohtainen jakauma. Kuvien 1 ja 2 sekä taulukon 4 perusteella voidaan todeta, että Kajaani on toteutettu myös avustusmäärältään pieniä hankkeita, kun taas esimerkiksi Sotkamossa ja Kuhmossa hankkeet ovat olleet keskimäärin laajempia. Kajaanilaisten yritysten hankkeet ovat sisältäneet useammin tuotekehitystä ja muita liiketoiminnan kehittämistoimenpiteitä, kun taas muissa kunnissa toteutetut hankkeet ovat olleet tyypillisemmin investointipainotteisia ja tämän vuoksi kustannuksiltaan suurempia.

Kuva 2. Kuntien osuudet rahoitettujen hankkeiden lukumäärästä.

Taulukko 4. Rahoitetut hankkeet, myönnetty avustukset ja keskimääräinen avustussumma kunnittain

Kunta	Hankkeet kpl	Avustus euroa	Avustus keskimäärin
Hyrynsalmi	7	1 528 821	218 403
Kajaani	191	17 440 086	91 309
Kuhmo	40	8 009 080	200 227
Paltamo	6	1 076 786	179 464
Puolanka	2	43 344	21 672
Ristijärvi	1	157 600	157 600
Sotkamo	49	8 810 581	179 808
Suomussalmi	19	2 288 586	120 452
Vaala	5	224 344	44 869
Kaikki yhteensä	320	39 579 228	123 685

Taulukossa 5 on kuvattu avustukset kuntakohtaisesti ja tukiryhmittäin. Yrityksen kehittämisavustuksia on myönnetty eniten Kajaaniin, Sotkamoon ja Kuhmoon, joissa on myös toteutettu lukumääräisesti eniten hankkeita.

Yritysten toimintaympäristön kehittämishankkeita on ollut eniten Kajaaniin, jossa toteuttajaorganisaatioita olivat Kainuun Etu Oy, Kajaanin Teknologiakeskus Oy, Kajaanin kaupunki/Kajaanin ammattikorkeakoulu, Measurepolis Development Oy ja Mittatekniikan keskus. Euromääräisesti eniten toimintaympäristön kehittämistä kohdistettiin Kuhmon kaupungin Woodpolis-hankekokonaisuuteen, yhteensä 1 818 086 euroa.

Taulukko 5. Myönnetty avustukset kunnittain ja tukiryhmittäin

Kunta	Yrityksen kehittämisavustus		Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustus		Yhteensä	
	Myönnetty		Myönnetty		Myönnetty	
	kpl	euro	kpl	euro	kpl	euro
Hyrynsalmi	7	1 528 821			7	1 528 821
Kajaani	182	15 912 120	9	1 527 966	191	17 440 086
Kuhmo	37	6 190 994	3	1 818 086	40	8 009 080
Paltamo	6	1 076 786			6	1 076 786
Puolanka	2	43 344			2	43 344
Ristijärvi			1	157 600	1	157 600
Sotkamo	47	8 107 021	2	703 560	49	8 810 581
Suomussalmi	18	2 179 736	1	108 850	19	2 288 586
Vaala	5	224 344			5	224 344
Yhteensä	304	35 263 166	16	4 316 062	320	39 579 228

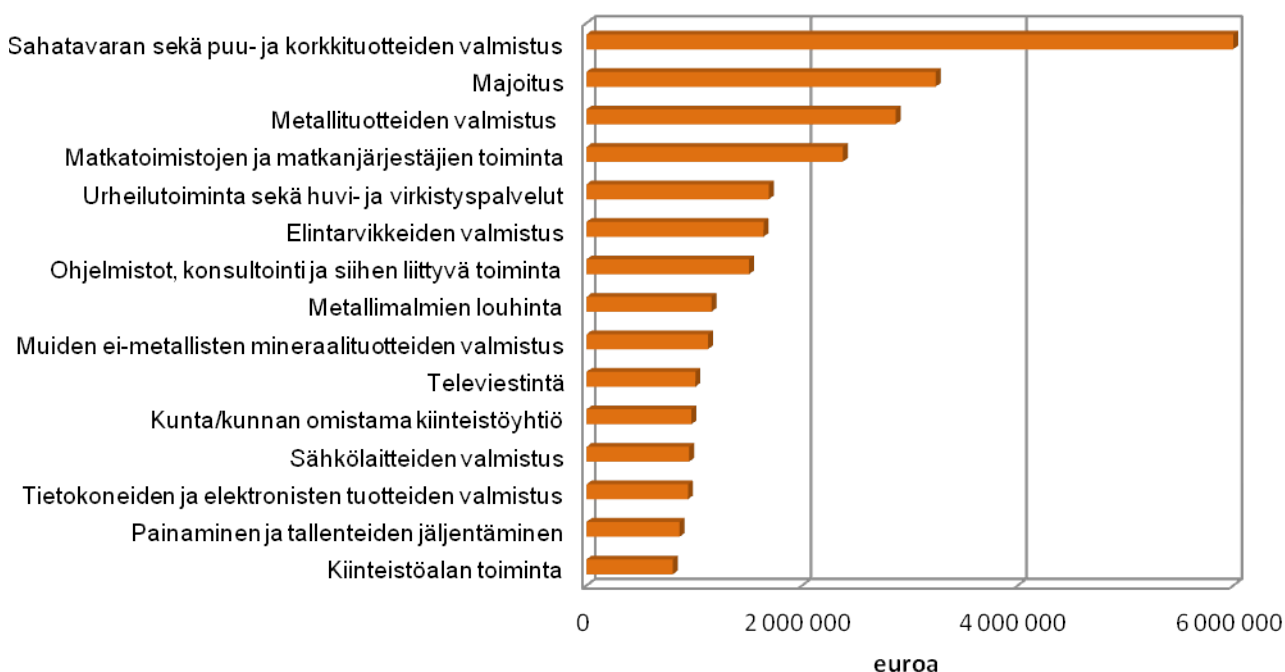
Toimialat

Toimialatarkastelu on tehty vain myönnetystä yrityksen kehittämisavustuksesta, koska toimintaympäristön kehittämisavustusta ei myönnetty yrityksille.

Kuvassa 3 näkyy 15 toimialaa (TOL 2 -luokitus), jolle yrityksen kehittämisavustusta on myönnetty eniten ohjelmakauden aikana. Nämä alat saivat avustusta yhteensä 27 549 579 euroa eli 78 % yrityksen kehittämisavustuksen kokonaismäärästä.

Puutuoteteollisuuden kehittämistä tuettiin selvästi eniten, yhteensä 6,4 miljoonalla eurolla. Seuraavilla sijoilla olivat majoitus ja metallituotteiden valmistus noin kolmen miljoonan euron avustusosuuksilla. Ohjelmakauden loppupuolella näiden perinteisten kainuulaisten toimialojen rinnalle nousi alueen näkökulmasta uudempiä aloja kuten matkailun ohjelmapalvelut ja kaivosteollisuus.

Lukumääräisesti eniten hankkeita toteutettiin metallituotteiden valmistuksen sekä ohjelmistojen ja konsultoinnin toimialoilla, joissa molemmissa oli 36 hanketta.

Kuva 3. Myönnetty yrityksen kehittämisavustus toimialoittain, 15 eniten tukea saanutta toimialaa (TOL 2 -luokitus)

Maakuntaohjelman painopistetoimialat

Jokaisen rahoitetun hankkeen tuli toteuttaa Kainuun maakuntaohjelmaa ja sen tavoitteita. Taulukossa 6 näkyy myönnetyn EAKR-rahoituksen jakauma Kainuun maakuntaohjelman painopisteiden mukaisesti luokiteltuna. Ohjelmakauden aikana toteutettiin kahta maakuntaohjelmaa. Taulukossa on yhdistetty kahden maakuntaohjelman painopisteet siltä osin kuin ne ovat olleet samoja eri ohjelmissa.

Taulukko 6. Myönnetty rahoitus maakuntaohjelman painopistetoimialoittain.

Painopistetoimiala	Hanke kpl	Avustus euroa
Elektroniikka	15	2 114 405
Elintarviketeollisuus	12	2 003 363
Hyvinvointi	1	139 141
ICT	54	3 552 917
Kaivannaistoimiala	7	2 201 188
Korkea-asteen koulutus	1	76 452
Luonnonkivet ja kiviteollisuus	1	59 787
Matkailu	46	8 329 459
Mekaaninen puunjalostus	30	8 583 497
Metalli	52	4 409 545
Metsätalous	1	76 927
Muut toimialat	43	2 319 693
Palvelualat	31	2 532 119
Rakennusteollisuus	1	33 645
Kansainvälisyys ja liiketoimintaosaamisen kehittäminen	1	227 800
Liikunta	1	4 060
Yritystoiminnan edistäminen ja innovaatioiden kaupallistaminen	12	1 000 788
Uudet toimintatavat hyvinvointipalvelujen tuotantoon	1	384 920
Tuntematon	3	188 062
Yrittäjyyden ja yritystoiminnan edistäminen	7	1 341 460
Kaikki yhteensä	320	39 579 228

Rahoitusta on kohdennettu eniten maakunnan keskeisille painopistealoille mekaaniseen puunjalostukseen, matkailuun, metallialalle ja ICT-alalle. Hankkeita on ollut eniten ICT-alalla, metallialalla, matkailussa ja muilla toimialoilla. Muut toimialat -luokassa on muun muassa suunnittelu-, konsultointi- ja palvelualan yritysten hankkeita. Suurin osa näistä hankkeista on ollut avustumäärältään pieniä.

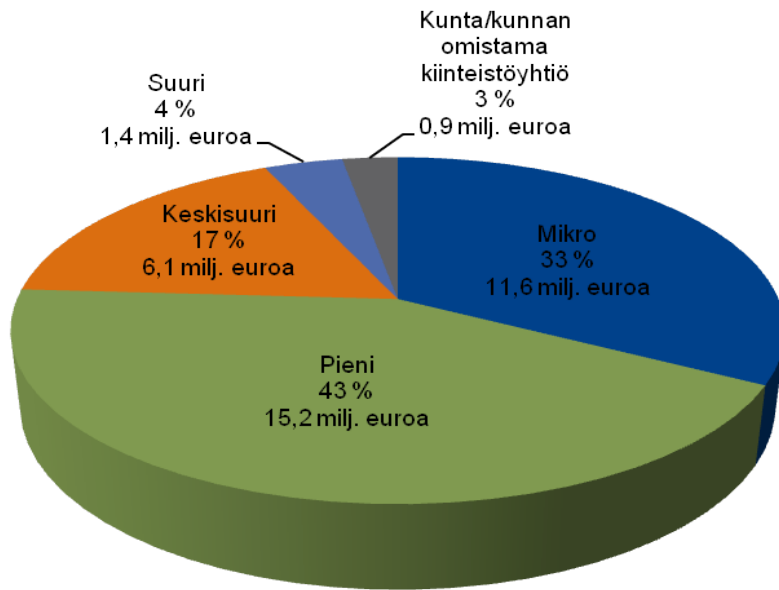
Yrityskoko

Yrityskokoluokan mukainen tarkastelu on tehty vain yrityksen kehittämisavustuksen osalta, koska toimintaympäristön kehittämisavustusta ei myönnetä yrityksille.

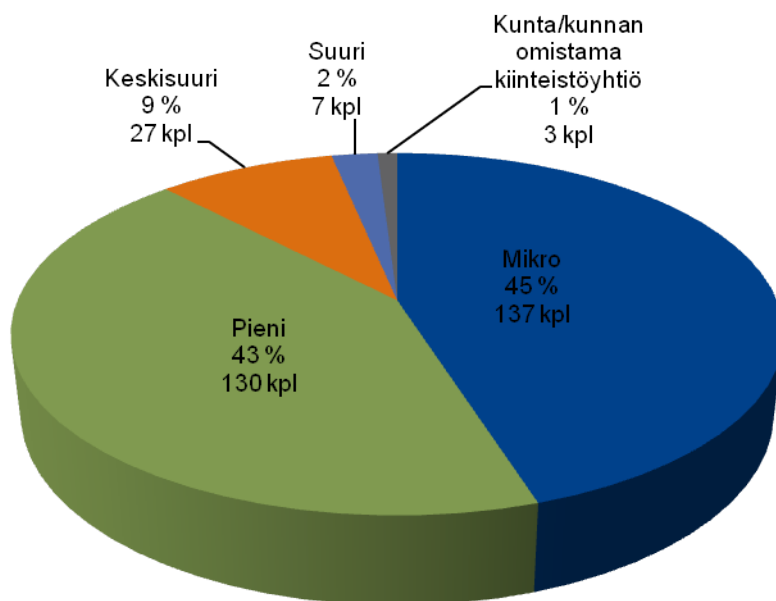
Mikro- ja pienet yritykset olivat investointi- ja kehittämishankkeiden aktiivisimpia toteuttajia sekä hankkeiden lukumäärän että myönnetyn rahoituksen näkökulmasta. Tätä selittää osaltaan se, että investointien tukiprosentti oli mikro- ja pienillä yrityksillä korkeampi (max. 35 %) kuin keskisuurilla (max. 25 %) ja suurilla yrityksillä (max. 15 %). Yrityskoon mukainen rahoitusjakauma kuvastaa hyvin kainuulaisen yritystoiminnan rakennetta, jossa suurten yritysten osuus koko yrityskannasta on varsin pieni.

Kuntien ja kuntien omistamien kiinteistöyhtiöiden toteuttamia toimitilahankkeita oli ohjelmakauden aikana yhteensä kuusi, joista kolme on raportoitu tiloihin sijoittuvan yrityksen mukaiseen yrityskokoluokkaan ja kolme omaan luokkaansa Kunta/kunnan omistama kiinteistöyhtiö.

Kuva 4. Myönnetty yrityksen kehittämisavustus yritys-koon mukaan.

Kuva 5. Rahoitetut hankkeet yritys-koon mukaan.

Toimivat ja aloittavat yritykset

Yrityksen kehittämisavustuksella kehitettiin Kainuussa erityisesti toimivia yrityksiä, jotka saivat 84 prosenttia avustuksesta. Hankkeiden lukumäärän tarkastelu osoittaa, että vain noin joka kymmenes hanke oli aloittavan yrityksen toteuttama (ks. taulukko 7).

Kainuussa on perustettu vuosina 2007–2013 keskimäärin 294 uutta yritystä vuosittain. Kun huomioidaan lakanneet yritykset, on nettolisäys ollut vuosittain keskimäärin 119 yritystä. (Lähde: PRH Kuulutustietopalvelu) EAKR-rahoituksen vaikutus uusien yritysten perustamiseen on ollut vähäinen. Tämä liittyy siihen, että aloittavien yritysten hankkeisiin tarkoitettua käynnistystuen kaltaista tukimuotoa ei ollut käytettävissä ohjelmakaudella 2007–2013. Lisäksi uusia yrityksiä syntyy tyypillisesti eniten toimialoille, joita ei ole voitu rahoittaa yritystukilainsäädännön asettamien rajoitusten vuoksi.

Taulukko 7. Toimiville ja uusille yrityksille myönnetty yrityksen kehittämisavustus.

Yritykset	Hanke kpl	Avustus euroa	Yksityinen rahoitus euroa	Hyväksytyt kustannukset euroa	Uudet työpaikat	Uudet yritykset
Toimivat yritykset	269	29 741 558	64 182 608	94 828 714	883	
Uudet yritykset	35	5 521 608	10 573 094	16 094 702	182	35
Kaikki yhteensä	304	35 263 166	74 755 702	110 923 416	1065	35

Myöntöperuste

Kaikki rahoitetut hankkeet on kohdistettu EAKR-ohjelman toteutusta tukevaan myöntöperusteeseen. Ohjelmakaudella 2007–2013 valtaosa avustuksista ja hankkeista kohdistui myöntöperusteeseen *uusien tuotteiden, palvelujen ja tuotantomenetelmien kehittäminen ja käyttöönotto*. Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustuksia kohdistui eniten myöntöperusteeseen *alueiden yritystoiminnan monipuolistaminen tai vahvistaminen* (ks. taulukko 8).

Taulukko 8. Myönnetyt avustukset myöntöperusteittain

Myöntöperuste ja tukiryhmä	Hanke kpl	Avustus euroa
Alueiden yritystoiminnan monipuolistaminen tai vahvistaminen	35	6 198 082
Yrityksen kehittämisavustus	29	4 855 076
Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustus	6	1 343 006
Pienten ja keskusurten yritysten yhteistoiminta	4	631 283
Yrityksen kehittämisavustus	2	57 497
Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustus	2	573 786
Tutkimustulosten kaupallistaminen ja innovaatiotoiminta	6	1 108 727
Yrityksen kehittämisavustus	2	249 280
Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustus	4	859 447
Uuden teknologian soveltaminen ja käyttöönotto	46	6 044 535
Yrityksen kehittämisavustus	44	5 579 615
Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustus	2	464 920
Uuden yritystoiminnan syntyminen	23	4 054 321
Yrityksen kehittämisavustus	23	4 054 321
Uusien tuotteiden, palvelujen ja tuotantomenetelmien kehittäminen ja käyttöönotto	205	21 314 480
Yrityksen kehittämisavustus	204	20 467 377
Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustus	1	847 103
Yritysten ja oppi- ja tutkimuslaitosten/muiden julkisten yhteisöjen yhteistoiminta	1	227 800
Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustus	1	227 800
Kaikki yhteensä	320	39 579 228

Avustusten vaikuttavuus

Itä-Suomen EAKR-ohjelman toimintalinjoissa 1 ja 2 asetettiin määrällisiä tavoitteita seuraaviin asioihin:

- uudet työpaikat
- uudet työpaikat, naiset
- uudet T&K-työpaikat
- uudet yritykset
- T&K-hankkeisiin osoitettu rahoitus
- yritysten liikevaihdon kasvu
- yritysten viennin kasvu
- julkisen tutkimuksen hankkeisiin osallistuvien yritysten määrä (vain TL2:n tutkimushankkeet)
- ympäristöpositiivisiin hankkeisiin osoitettu rahoitus
- tasa-arvoa edistäviin hankkeisiin osoitettu rahoitus

Seuraavissa taulukoissa ja kuvioissa on esitetty toteutumatiiedot niistä indikaattoreista, joita on seurattu TUKI2000 -tietojärjestelmässä. Luvut perustuvat tuensaajien ilmoittamiin tietoihin, jotka pyydetään tukea haettaessa, jokaisen maksatushakemuksen yhteydessä sekä kahden vuoden kuluttua hankkeen päättymisen jälkeen. Tietojärjestelmässä on viimeisimmät tuensaajan toimittamat tiedot kunkin hankkeen osalta.

Uudet työpaikat ja yritykset

Avustusten vaikutuksella arvioidaan syntyneen yhteensä 1 165 uutta työpaikkaa ja 35 uutta yritystä. Vajaa kolmasosa uusista työpaikoista on ollut naistyöpaikkoja. Tutkimus- ja kehittämistehtäviin on syntynyt 148 uutta työpaikkaa (ks. taulukko 9).

Taulukko 9. Avustusten vaikutuksella syntyneet uudet työpaikat ja yritykset toimintalinjoittain

Toimintalinja	Uudet työpaikat yhteensä kpl	Uudet työpaikat (naiset) kpl	Uudet T&K -työpaikat kpl	Uudet T&K -työpaikat (naiset) kpl	Uudet yritykset kpl	Uudet yritykset (naiset) kpl
Toimintalinja 1	1 062	328	118	36	35	7
Toimintalinja 2	103	30	30	8		
Kaikki yhteensä	1 165	358	148	43	35	7

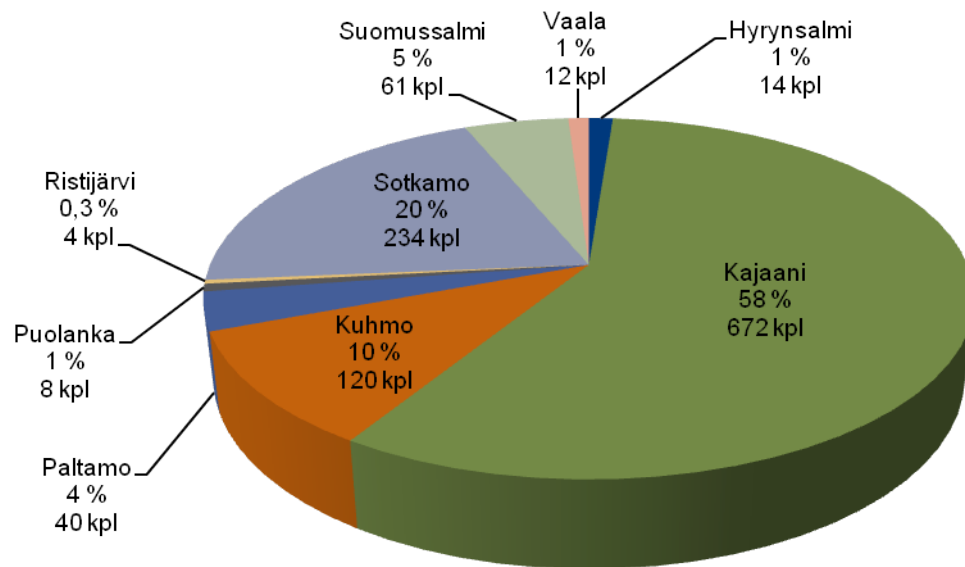
Kuvissa 6 ja 7 on esitetty uusien työpaikkojen ja yritysten määrä kuntakohtaisesti. Selvästi yli puolet uusista työpaikoista sijoittui Kajaaniin ja viidesosa Sotkamoon. Näihin kuntiin on perustettu eniten myös uusia yrityksiä.

Uusien työpaikkojen toimialakohtainen tarkastelu osoittaa, että työpaikkoja on syntynyt eniten metallituotteiden valmistukseen (124 kpl), metallimalmien louhintaan (109 kpl) sekä ohjelmistoliiketoimintaan (80 kpl) (ks. kuva 8).

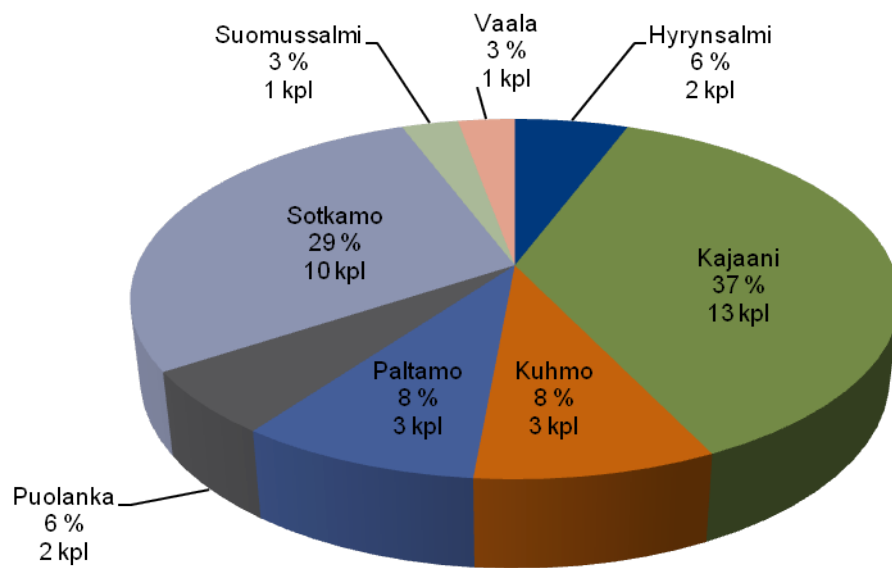
Uusia naistyöpaikkoja on syntynyt eniten liike-elämän hallinto- ja tukipalveluihin (47 kpl), joka sisältää muun muassa puhelinpalveluyritysten ja pesuloiden hankkeita. Uusia T&K-työpaikkoja on syntynyt eniten ohjelmistoliiketoimintaan (41 kpl).

Hieman yli puolet uusista työpaikoista (606 kpl) syntyi pieniin yrityksiin, joille yrityksen kehittämisavustusta myönnettiin eniten. Uusia T&K-työpaikkoja raportoitiin syntyneen eniten mikroyrityksiin (59 kpl).

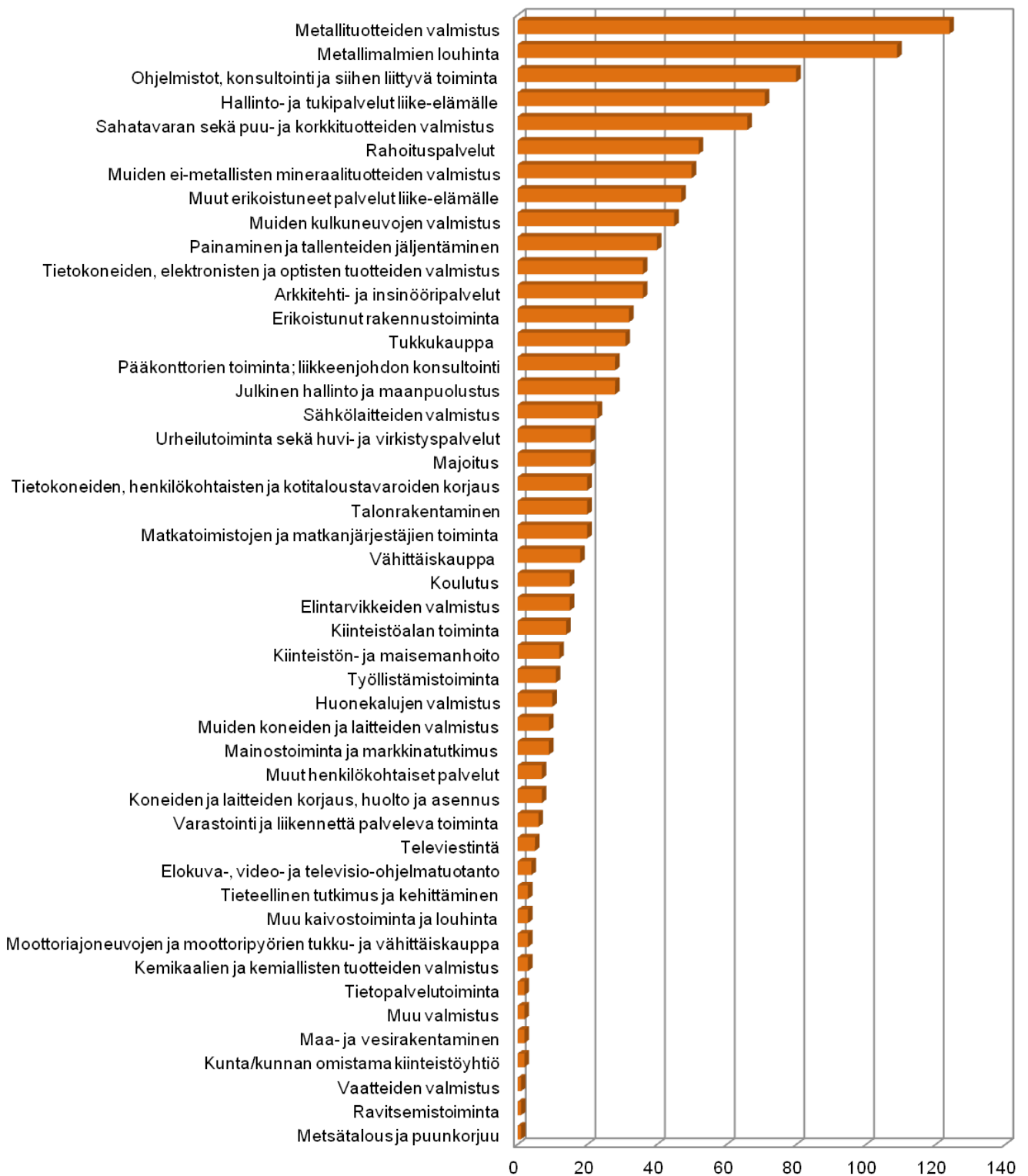
Uusia yrityksiä perustettiin eniten urheilutoiminnan sekä hubi- ja virkistyspalvelujen toimialalle (4 kpl). Puutueteteollisuuteen, arkkitehti- ja insinööripalveluihin sekä matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien toimialalle syntyi kuhunkin kolme uutta yritystä. Muille toimialoille perustettiin yksittäisiä uusia yrityksiä.

Kuva 6. Uudet työpaikat kunnittain

Kuva 7. Uudet yritykset kunnittain

Kuva 8. Avustusten vaikutuksella syntyneet uudet työpaikat (kpl) toimialoittain

T&K-toiminta, liikevaihto ja vienti

Taulukossa 10 on esitetty avustusten vaikutukset rahoitettujen yritysten T&K-toimintaan, liikevaihtoon ja vientiin. Lähes kaikki toimintalinjasta 1 rahoitetut hankkeet (yht. 301 kpl) ovat kasvattaneet toteuttajayritystensä liikevaihtoa. 44 prosenttia TL1:n hankkeista on kasvattanut myös yritysten vientiä.

Taulukko 10. Avustusten vaikutukset T&K-toimintaan, liikevaihtoon ja vientiin

Toimintalinja	T&K -toiminnan kasvu	Liikevaihdon lisäys		Viennin kasvu	
	euro	kpl	euro	kpl	euro
Toimintalinja 1	17 515 058	294	236 333 733	134	142 720 076
Toimintalinja 2	3 469 000	1	152 000	1	500 000
Kaikki yhteensä	20 984 058	295	236 485 733	135	143 220 076

Kuntakohtainen tarkastelu osoittaa, että T&K-toiminta kasvoi selkeästi eniten kajaanilaisissa yrityksissä (12,5 milj. euroa). Myös liikevaihdon lisäys oli selvästi merkittävä Kajaanissa (120,2 milj. euroa). Vienti sen sijaan kasvoi sotkamolaisissa yrityksissä lähes yhtä paljon (59,6 milj. euroa) kuin kajaanilaisissa yrityksissä (62,2 milj. euroa).

Toimialoitain tarkasteltuna T&K-toiminnan kasvu oli merkittävä puutuoteteollisuudessa (4,7 milj. euroa), ohjelmistoliiketoiminnassa (3,9 milj. euroa) sekä tietokoneiden ja muiden elektronisten laitteiden valmistuksessa (2,5 milj. euroa).

Liikevaihto ja vienti kasvoivat eniten metallimalmien louhinnassa (45 milj. euroa / 43,5 milj. euroa), puutuoteteollisuudessa (32,7 milj. euroa / 33,5 milj. euroa) sekä tietokoneiden ja muiden elektronisten laitteiden valmistuksessa (19,7 milj. euroa / 18,9 milj. euroa).

Ympäristö- ja tasa-arvoaikutukset

Ympäristö- ja tasa-arvotemat eivät olleet keskeisessä asemassa ohjelmakauden 2007–2013 EAKR-yritysrahoituksessa. Myönteisiä vaikutuksia näihin raportoitiinkin vain yksittäisissä hankkeissa (ks. taulukko 11).

Taulukko 11. Myönteisiä ympäristö- ja tasa-arvoaikutuksia sisältäneet hankkeet

Toimintalinja	Ympäristö-positiiviset kpl	Tasa-arvoaikutus	
		Sukupuolen perusteella kpl	Vammaisuuden perusteella kpl
Toimintalinja 1	14	3	
Toimintalinja 2	4		
Kaikki yhteensä	18	3	

Yhteenveto

Ohjelmakaudella 2007–2013 EAKR-osarahoitteista yrityksen kehittämisavustusta ja yritysten toimintaympäristön kehittämisavustusta myönnettiin yhteensä 39,6 miljoonaa euroa 320 hankkeeseen. Avustukset mahdollistivat yli 116 miljoonan euron investointi- ja kehittämishankkeet kainuulaisissa yrityksissä ja organisaatioissa. EAKR-rahoituksen vaikutuksella syntyi 1 165 uutta työpaikkaa ja 35 uutta yritystä.

Valtaosa yrityksen kehittämisavustuksesta kohdistui yritysten investointien tukemiseen. Maakunnan vahvoilla toimialoilla puutuote- ja metalliteollisuudessa sekä matkailussa toteutettiin ohjelmakauden aikana merkittäviä hankkeita, joissa investoitiin uuteen teknologiaan ja lisättiin tuotantokapasiteettia. Näiden investointien avulla yritykset ovat pystyneet laajentamaan markkina-alueitaan ja parantamaan kannattavuuttaan. Matkailualan yritysten investoinneilla on vastattu kasvaneeseen kansainväliseen kysyntään. Maakunnan matkailukeskusten majoituskapasiteettia ja ohjelmapalvelujen tarjontaa on kehitetty monipuolisesti.

Hankkeiden toteuttaminen keskittyi Kajaaniin, Sotkamoon ja Kuhmoon, jotka saivat yhteensä 86 prosenttia myönnetystä avustuksista. Muissa alueen kunnissa kasvuhakuisia yrityksiä on vähän, joten myös rahoitettujen hankkeiden määrä oli niissä pieni.

Pienten yritysten kehittämishankkeita rahoitettiin eniten ja ne saivat 43 prosenttia myönnetystä yrityksen kehittämisavustuksesta. 45 prosenttia rahoitetuista hankkeista tehtiin alle kymmenen henkilöä työllistävissä mikroyrityksissä.

Yrityksen kehittämisavustuksella kehitettiin erityisesti toimivia yrityksiä, jotka saivat 84 prosenttia avustuksista. Vain noin joka kymmenes hanke oli aloittavan yrityksen toteuttama, eli EAKR-rahoituksen vaikutus uusien yritysten perustamiseen oli vähäinen.

Kaikki rahoitetut hankkeet kohdistettiin EAKR-ohjelman toteutusta tukevaan myöntöperusteeseen. Valtaosa avustuksista kohdistui myöntöperusteeseen uusien tuotteiden, palvelujen ja tuotantomenetelmien kehittäminen ja käyttöönotto. Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustuksissa käytettiin eniten myöntöperustetta alueiden yritystoiminnan monipuolistaminen tai vahvistaminen.

Avustusten vaikutuksella syntyneet uudet työpaikat keskittyivät myönnettyä rahoitusta voimakkaammin Kajaaniin, jonka osuus työpaikoista oli 58 prosenttia. Uusia yrityksiä perustettiin hieman tasaisemmin eri kuntiin, mutta niissäkin Kajaanin osuus oli selvästi suurin, 37 prosenttia. Toimialoittain tarkasteltuna uusia työpaikkoja syntyi eniten metallituotteiden valmistukseen, metallimalmien louhintaan sekä ohjelmistoliiketoimintaan. Vain vajaa kolmasosa uusista työpaikoista oli naistyöpaikkoja, joita syntyi eniten liike-elämän hallinto- ja tukipalveluihin. T&K-työpaikkoja syntyi eniten ohjelmistoliiketoimintaan.

Kehittämishankkeet kasvattivat lähes kaikkien rahoitettujen yritysten liikevaihtoa yhteensä 236 miljoonalla eurolla. Vienti kasvoi 44 prosentissa hankkeista yhteensä 143 miljoonalla eurolla. T&K-toiminnan arvioitiin kasvaneen noin 21 miljoonalla eurolla.

NÄKYMIÄ | MARRASKUU | 2014

**EUROOPAN ALUEKEHITYSRAHASTON OSARAHOITTAMAT YRITYSTUET
KAINUUN ELY-KESKUKSESSA OHJELMAKAUDELLA 2007–2013**

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

26.11.2014 | Yritys-, innovaatio- ja työvoimapalvelut | ET-J

Taitto:SK | Kansikuva: Suomen Ilmakuva Oy 2012: Ukkohalla, Hyrynsalmi |

www.doria.fi/ely-keskus.fi | www.ely-keskus.fi

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

**Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto**